

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2017/136
Karar Sayısı : 2018/7
Karar Tarihi : 18.1.2018
R.G. Tarih – Sayı : 2.3.2018 - 30348

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 18. Hukuk Dairesi

İTİRAZIN KONUSU: 5.5.2009 tarihli ve 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 5. maddesinin (2) numaralı fıkrasının Anayasa'nın 9., 10., 11., 36., 59. ve 142. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebidir.

OLAY: Lisanslı futbol temsilcisi olan davacı ile bir futbol kulübü arasında imzalanan "*futbolcu temsilcisi sözleşmesi*" çerçevesinde ücretinin ödenmediği gerekçesiyle davacı tarafından futbol kulübü aleyhine icra takibi başlatılmıştır. Söz konusu takibe karşı yapılan itiraz üzerine davacının açtığı itirazın iptali davasında itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

I. İPTALİ İSTENEN VE İLGİLİ GÖRÜLEN KANUN HÜKÜMLERİ

A. İptali İstenen Kanun Hükmü

Kanun'un itiraz konusu kuralın da yer aldığı 5. maddesi şöyledir:

"MADDE 5- (1) TFF'nin ilk derece hukuk kurulları özellikle aşağıdaki kurullardan oluşur:

- a) Uyuşmazlık Çözüm Kurulu.*
- b) Disiplin kurulları.*
- c) Kulüp Lisans Kurulu.*
- ç) Etik Kurulu.*

(2) İlk derece hukuk kurulları kulüp lisansı ile ilgili kararlar almaya veya bu Kanun, TFF Statüsü, TFF'nin diğer talimat ve düzenlemeleri ile diğer yetkili TFF kurul ve organları tarafından alınacak kararlara ilişkin olarak çıkacak ihtilaflarda karar vermeye münhasıran yetkilidir.

(3) TFF talimatları ilgili talimatın yayımından, ilk derece hukuk kurulları tarafından alınan kararlar ise ilgili kararın tebliğinden itibaren yedi gün içinde itiraz edilmez ise kesinleşir. İlk derece hukuk kurullarının görevlerine giren konularda ve bunlar tarafından verilen kararlara karşı yargı yoluna başvurulamaz.

(4) İlk derece hukuk kurullarının görevleri, yetkileri, hakları ve üyelerinin sahip olmaları gereken nitelikler ile her bir kurulun usul kuralları TFF Statüsü ve ilgili talimatlarda düzenlenir.

(5) İlk derece hukuk kurullarının üyeleri TFF Statüsünde öngörülen şekilde belirlenir.

(6) İlk derece hukuk kurullarının hiçbir üyesi, TFF'nin başka kurul ve organlarında görev alamayacağı gibi TFF üyesi herhangi bir kulüp ya da diğer bir özel hukuk tüzel kişisi bünyesinde de görev alamaz. Bu üyeler tam bir bağımsızlık ve tarafsızlık içinde görevlerini icra etmek zorundadırlar.”

B. İlgili Görülen Kanun Hükmü

Kanun'un ilgili görülen 6. maddesi şöyledir:

“MADDE 6. (1) Tahkim Kurulu, bu Kanun uyarınca bağımsız ve tarafsız bir zorunlu tahkim mercii olup TFF'nin en üst hukuk kurulu ve TFF Statüsü ve ilgili talimatlarda belirtilen nitelikteki uyuşmazlıklar ile ilgili nihai karar merciidir.

(2) Tahkim Kurulu, TFF Statüsü ve ilgili talimatlar uyarınca karar verme yetkisine sahip kurul ve organlar tarafından verilecek kararları nihai olarak inceleyerek münhasıran karara bağlar. Tahkim Kuruluna başvuru süresi TFF talimatlarının yayımından veya itiraz edilen kararın tebliğinden itibaren yedi gündür.

(3) Tahkim Kurulunun oluşumu, görev, yetki, hak ve sorumlulukları ile üyelerinin sahip olması gereken nitelikler TFF Statüsünde belirlenir. Tahkim Kurulunun işleyişi ve usul kuralları TFF tarafından çıkarılacak talimatta yer alır.

(4) Tahkim Kurulu kendisine yapılan başvuruları kesin ve nihai olarak karara bağlar.

(5) Tahkim Kurulu üyeleri de bu Kanunun 5 inci maddesinin altıncı fıkrası hükümlerine tabidir.”

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Zühtü ARSLAN, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Serdar ÖZGÜLDÜR, Serruh KALELİ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Recep KÖMÜRCÜ, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI, Muammer TOPAL, M. Emin KUZ, Hasan Tahsin GÖKCAN, Kadir ÖZKAYA, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL ve Yusuf Şevki HAKYEMEZ'in katılımlarıyla 12.7.2017 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, Zühtü ARSLAN, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Rıdvan GÜLEÇ ve Yusuf Şevki HAKYEMEZ'in karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA karar verilmiştir.

III. ESASIN İNCELENMESİ

2. Başvuru kararı ve ekleri, Raportör Elif KARAKAŞ tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu ve ilgili görülen kanun hükümleri, dayanan ve ilgili görülen Anayasa kuralları ile bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A. İtirazın Gerekçesi

3. Başvuru kararında özetle, itiraz konusu kuralın, Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) bünyesinde kurulan ilk derece hukuk kurullarını görev ve yetkileri kapsamında bulunan ihtilaflarda münhasıran yetkili kıldığı ancak Anayasa'nın 59. maddesine göre yalnızca spor federasyonlarının spor faaliyetlerinin yönetimine ve disiplinine ilişkin kararlarına karşı zorunlu tahkim yoluna gidilebileceği ifade edilmiştir. Başvuru kararında ayrıca, futbolla ilgili sözleşmelerden doğan alacak haklarına ilişkin uyuşmazlıkların Anayasa'nın 59. maddesi kapsamında olmadığı ve genel hükümlere göre adli yargı mercilerince incelenmesi gerektiği, Anayasa'nın 59. maddesinde yapılan değişiklik gerekçesinde de bu hususun açıkça ifade edildiği belirtilmiştir. Buna rağmen itiraz konusu kural ve bu kuralın ayrıntılarının düzenlendiği TFF Statüsü ile Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı'nda futbola ilişkin sözleşmelerden doğan alacak haklarına ilişkin uyuşmazlıkların çözümünde yalnızca tahkime gidilebileceğinin öngörülmesi suretiyle söz konusu uyuşmazlıkların yargı denetimine kapatıldığı belirtilerek kuralın Anayasa'nın 9., 10., 11., 36., 59. ve 142. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

B. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

4. 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 43. maddesi uyarınca kural Anayasa'nın 2. ve 13. maddeleri yönünden de incelenmiştir.

5. 5894 sayılı Kanun'un 5. maddesinin; (1) numaralı fıkrasında TFF'nin ilk derece hukuk kurullarının Uyuşmazlık Çözüm Kurulu, Disiplin Kurulları, Kulüp Lisans Kurulu ve Etik Kurulundan oluştuğu belirtilmiş, itiraz konusu (2) numaralı fıkrasında ilk derece hukuk kurullarının, kulüp lisansı ile ilgili kararlar almaya veya bu Kanun, TFF statüsü, TFF'nin diğer talimat ve düzenlemeleri ile diğer yetkili TFF kurul ve organları tarafından alınacak kararlara ilişkin olarak çıkacak ihtilaflarda karar vermeye münhasıran yetkili olduğu kural altına alınmıştır. Maddenin (3) numaralı fıkrasında ise ilk derece hukuk kurulları tarafından alınan kararların ilgili kararın tebliğinden itibaren yedi gün içinde itiraz edilmez ise kesinleşeceği ve ilk derece hukuk kurullarının görevlerine giren konularda ve bunlar tarafından verilen kararlara karşı yargı yoluna başvurulamayacağı öngörülmüştür. Maddenin (4) numaralı fıkrasında da ilk derece hukuk kurullarının görevleri, yetkileri, hakları ve üyelerinin sahip olmaları gereken nitelikler ile her bir kurulun usul kurallarının TFF statüsü ile ilgili talimatlarda düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

6. Anayasa'nın 2. maddesinde belirtilen hukuk devleti; eylem ve işlemleri hukuka uygun, insan haklarına saygılı, bu hak ve özgürlükleri koruyup güçlendiren, her alanda adaletli bir hukuk düzeni kurup bunu geliştirerek sürdüren, Anayasa'ya aykırı durum ve tutumlardan kaçınan, Anayasa ve hukukun üstün kurallarıyla kendini bağlı sayan, yargı denetimine açık olan devlettir.

7. Hukuk devletinin temel ilkelerinden biri de “belirlilik”tir. Bu ilkeye göre yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuyla yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır ve uygulanabilir olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi de gereklidir.

8. Anayasa'nın 13. maddesinde “*Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla*

sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz.” denilmektedir.

9. Çağdaş demokrasiler, temel hak ve özgürlüklerin en geniş ölçüde sağlanıp güvence altına alındığı rejimlerdir. Temel hak ve özgürlükleri büyük ölçüde kısıtlayan veya kullanılamaz hale getiren sınırlamalar hakkın özüne dokunur. Temel hak ve özgürlüklere getirilen sınırlamaların yalnız ölçüsü değil, koşulları, nedeni, yöntemi, kısıtlamaya karşı öngörülen kanun yolları hep demokratik toplum düzeni kavramı içinde değerlendirilmelidir. Özgürlükler, ancak Anayasanın ilgili maddelerinde öngörülen nedenlerle ve demokratik toplum düzeninin sürekliliği için zorunlu olduğu ölçüde sınırlandırılabilir.

10. Anayasa’nın “*Hak arama hürriyeti*” başlıklı 36. maddesinin birinci fıkrasında “*Herkes meşrû vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir.*” hükmüne yer verilmiştir. Maddeyle güvence altına alınan hak arama özgürlüğü ve adil yargılanma hakkı, kendisi bir temel hak niteliği taşımasının yanında, diğer temel hak ve özgürlüklerden gereken şekilde yararlanılmasını ve bunların korunmasını sağlayan en etkili güvencelerden biridir.

11. Hak arama özgürlüğünün temel unsurlarından biri mahkemeye erişim hakkıdır. Bu hak, hukuki bir uyuşmazlığın bu konuda karar verme yetkisine sahip bir mahkeme önüne taşınması hakkını da kapsar. Kişinin uğradığı bir haksızlığa veya zarara karşı kendisini savunabilmesinin ya da maruz kaldığı haksız bir uygulama veya işleme karşı haklılığını ileri sürüp kanıtlayabilmesinin, zararını giderebilmesinin en etkili ve güvenceli yolu, yargı mercileri önünde dava hakkını kullanabilmesidir.

12. Anayasa’nın 13. maddesine göre temel hak ve özgürlükler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasa’da öngörülen sebeplerle ve ancak kanunla sınırlanabilir. Hakkın özü, dokunulduğunda söz konusu temel hak ve özgürlüğü anlamsız kılan çekirdek alanı ifade etmekte olup bu yönüyle her temel hak açısından kişiye dokunulmaz asgari bir alan güvencesi sağlamaktadır. Bu çerçevede hakkın kullanılmasını önemli ölçüde güçleştiren, hakkı kullanılamaz hâle getiren veya ortadan kaldıran sınırlamalar hakkın özüne dokunmaktadır.

13. Anayasa’nın “*Sporun geliştirilmesi ve tahkim*” kenar başlıklı 59. maddesine 17.3.2011 tarihli ve 6214 sayılı Kanun ile eklenen üçüncü fıkrafta “*Spor federasyonlarının spor faaliyetlerinin yönetimine ve disiplinine ilişkin kararlarına karşı ancak zorunlu tahkim yoluna başvurulabilir. Tahkim kurulu kararları kesin olup bu kararlara karşı hiçbir yargı merciine başvurulamaz.*” denilmiştir.

14. Tahkim genel olarak öğretilde, hukuki uyuşmazlıkların söz konusu uyuşmazlığa taraf olmayan bağımsız kişi veya kişiler tarafından çözümlenerek karara bağlanması olarak tanımlanmaktadır. Bu bakımdan tahkim, uyuşmazlıkların çözümü için yargıya alternatif olarak getirilmiş yöntemlerden biridir.

15. İtiraz konusu kural ile TFF ilk derece hukuk kurulları, kulüp lisansı ile ilgili kararlar almaya veya bu Kanun, TFF statüsü, TFF’nin diğer talimat ve düzenlemeleri ile diğer yetkili TFF kurul ve organları tarafından alınacak kararlara ilişkin olarak çıkacak ihtilaflarda karar vermeye münhasıran yetkili kılınmaktadır. Kanun’un 6. maddesinde ise ilk derece hukuk kurullarının kararlarına karşı itirazları nihai karar mercii olarak inceleyen ve TFF’nin en üst hukuk kurulu olan Tahkim Kuruluna ilişkin esaslar düzenlenmiştir.

16. Kural, ilk derece hukuk kurullarının görev ve yetkisinin kapsamını “*Kanun, TFF Statüsü, TFF’nin diğer talimat ve düzenlemeleri ile yetkili TFF kurul ve organları tarafından alınacak kararlara ilişkin olarak çıkacak ihtilaflar*” şeklinde belirlemiştir. Ancak bu hâliyle ilk derece hukuk kurullarının görev ve yetkisinin kapsamı oldukça geniş ve sınırları belirsiz bir alana işaret etmektedir. Zira kanun koyucu tarafından ilk derece hukuk kurullarının hangi tür ihtilaflara bakacağı hususunda yalnızca Kanun ile TFF’nin düzenleme ve kararlarına atıfta bulunmakla yetinilmiş, “*kulüp lisansı ile ilgili kararlar alma*” ifadesinin dışında Kanun ve TFF kararlarına ilişkin olarak çıkacak ihtilaf konuları belirtilmemiştir.

17. Bir kanunun kapsamına giren tüm uyuşmazlık türlerini kanunda tek tek saymanın güçlüğü ve bu yöntemin bazı hususları eksik bırakabilme olasılığı söz konusu olduğunda kanun koyucunun temel kuralları saptayarak detayları daha alt düzeydeki düzenlemelere bırakması belirsizlik ilkesine aykırılık oluşturmaz. Ancak kanun koyucunun saptayacağı temel kurallar, bunlara dayalı olarak şekillendirilecek ayrıntıların belirlenmesinde yol gösterici nitelikte olmalıdır. İtiraz konusu kuralda ise ilk derece hukuk kurullarının görev ve yetkisine giren ihtilafların belirlenmesi konusunda TFF statüsü ile TFF’nin diğer talimat ve düzenlemelerine atıfta bulunulması, ihtilafların kapsamının belirlenmesini TFF’nin iradesine bırakmaktadır. Söz konusu düzenlemelerin TFF tarafından her zaman değiştirilebilir olması da TFF’nin iradesine bağlı olarak yargı yolu kapatılan uyuşmazlıkların kapsamının da değişmesine yol açabilecek nitelikte olup kural bu yönüyle kişiler yönünden belirli ve öngörülebilir değildir.

18. Anayasa Mahkemesi, 6.1.2011 tarihli ve E.2010/61, K.2011/7 sayılı kararında kanun koyucunun futbol sporu alanındaki uyuşmazlıkları çözmek üzere görevli ve yetkili mahkemeye başvurmadan önce Tahkim Kuruluna başvurma yükümlülüğü getirebileceğini ancak bu aşamadan sonra kararı benimsemeyen tarafa yargı yolunun açık tutulması gerektiğini vurgulamış ve 5894 sayılı Kanun’un Tahkim Kurulunun görev ve yetkilerini düzenleyen 6. maddesinin (4) numaralı fıkrasının Tahkim Kurulu kararları aleyhine yargı yoluna başvurulamayacağını düzenleyen kısmını Anayasa’nın 9. ve 36. maddelerine aykırı olduğu gerekçesiyle iptal etmiştir.

19. Anayasa Mahkemesinin anılan kararından sonra Anayasanın 59. maddesinde 6214 sayılı Kanun’la değişiklik yapılmış ve spor federasyonlarının spor faaliyetlerinin yönetimine ve disiplinine ilişkin kararlarına karşı ancak zorunlu tahkim yoluna başvurulabileceği, tahkim kurulu kararlarının kesin olduğu ve bu kararlara karşı hiçbir yargı merciine başvurulamayacağı kural altına alınmıştır.

20. Söz konusu Anayasa hükmünden, spor federasyonlarının “*spor faaliyetlerinin yönetimine ve disiplinine*” ilişkin olan kararlarının dışında kalan kararları yönünden kanun koyucu tarafından tahkim yolu öngörülmüş olsa da tarafların dilerlerse tahkimden sonra yargı yoluna da başvurabileceği anlaşılmaktadır.

21. Nitekim söz konusu Anayasa değişikliğinin gerekçesinde ve Anayasa Komisyonu Raporu’nda Anayasa’da yapılan bu değişiklikle sportif faaliyetlerin yönetilmesine ve disiplinine ilişkin ihtilafların süratle ve yargı denetimine tabi olmaksızın kesin olarak çözüme kavuşturulmasının amaçlandığı, sporla ilgili kişilerin kendi aralarında imzaladıkları sözleşmelerden kaynaklanan alacak iddia ve talepleri ile mali hakların sporun yönetilmesi ve disiplinine ilişkin olmadığından bu kapsam dışında oldukları, bu çerçevedeki uyuşmazlıkların yargı mercileri nezdinde dava yoluyla ya da tarafların karşılıklı yazılı mutabakatları ile yargı denetimine tabi olmak üzere spor federasyonlarının kurulları önünde çözülebileceği belirtilmiştir.

22. İlk derece hukuk kurullarının münhasıran yetkili olduğunu belirten itiraz konusu kural ile bu kurullar tarafından verilen kararlara karşı yargı yoluna başvurulamayacağını düzenleyen (3) numaralı fıkranın ikinci cümlesi birlikte değerlendirildiğinde, ilk derece hukuk kurullarının, bakacağı ihtilaflarda başvurulabilecek tek yetkili merci olduğu ve anılan kurulların görev ve yetkisinde bulunan konularda tahkim dışında başka bir hukuki yola başvurulamayacağı anlaşılmaktadır.

23. Anayasa'nın 59. maddesinde spor federasyonlarının yalnızca spor faaliyetlerinin yönetimine ve disiplinine ilişkin kararlarına karşı zorunlu tahkim yoluna başvurulabileceği ve tahkim kurulu kararlarına karşı yargı merciine başvurulamayacağı öngörülmesine rağmen, itiraz konusu kuralda böyle bir ayırım yapılmaksızın ilgili mevzuat ile TFF kurul ve organlarının kararlarına ilişkin olarak çıkacak tüm uyuşmazlıklar bakımından ilk derece hukuk kurullarının münhasıran karar vermekle yetkili kılınması ve ilk derece hukuk kurullarının kararlarına karşı yargı yoluna başvurulmasının engellenmesi, Anayasa'nın 59. maddesinde yer alan düzenlemeyle bağdaşmadığı gibi ilgililerin mahkemeye erişim hakkını ortadan kaldırmakta ve hak arama hürriyetinin özüne dokunmaktadır.

24. Açıklanan nedenlerle kural Anayasa'nın 2., 13., 36. ve 59. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.

Rıdvan GÜLEÇ bu görüşe katılmamıştır.

Kural, Anayasa'nın 2., 13., 36. ve 59. maddelerine aykırı görülerek iptal edildiğinden ayrıca Anayasa'nın 9., 10., 11. ve 142. maddeleri yönünden incelenmesine gerek görülmemiştir.

IV. İPTAL KARARININ YÜRÜRLÜĞE GİRECEĞİ GÜN SORUNU

25. Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasında "*Kanun, kanun hükmünde kararname veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmi Gazetede yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hallerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmî Gazete'de yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez.*" denilmekte; 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrasında da bu kural tekrarlanarak Mahkemenin gerekli gördüğü hâllerde, Resmî Gazete'de yayımlandığı günden başlayarak iptal kararının yürürlüğe gireceği tarihi bir yılı geçmemek üzere ayrıca kararlaştırabileceği belirtilmektedir.

26. 5894 sayılı Kanun'un 5. maddesinin (2) numaralı fıkrasının iptal edilmesi nedeniyle doğacak hukuksal boşluk kamu yararını ihlal edici nitelikte görüldüğünden Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 6216 sayılı Kanun'un 66. maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince bu fıkra ile ilişkin iptal hükmünün kararın Resmî Gazete'de yayımlanmasından başlayarak bir yıl sonra yürürlüğe girmesi uygun görülmüştür.

V. HÜKÜM

5.5.2009 tarihli ve 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 5. maddesinin (2) numaralı fıkrasının Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Rıdvan GÜLEÇ'in karşıoyu ve OYÇOKLUĞUYLA, iptal hükmünün, Anayasa'nın 153. maddesinin üçüncü fıkrası ile 6216 sayılı Kanun'un 66.

Esas Sayısı : 2017/136
Karar Sayısı : 2018/7

maddesinin (3) numaralı fıkrası gereğince, KARARIN RESMÎ GAZETE’DE YAYIMLANMASINDAN BAŞLAYARAK BİR YIL SONRA YÜRÜRLÜĞE GİRMESİNE, OYBİRLİĞİYLE, 18.1.2018 tarihinde karar verildi.

Başkan
Zühtü ARSLAN

Başkanvekili
Burhan ÜSTÜN

Başkanvekili
Engin YILDIRIM

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Serruh KALELİ

Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Nuri NECİPOĞLU

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ

Üye
Hasan Tahsin GÖKCAN

Üye
Kadir ÖZKAYA

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

KARŞIOY GEREKÇESİ

1. 5.5.2009 tarihli ve 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 5. maddesinin (2) numaralı fıkrasının iptali talebiyle yapılan başvurunun ilk incelemesinde işin esasının incelenmesine oyçokluğuyla karar verilmiştir.

2. Anayasa'nın 152. maddesine göre bir davaya bakmakta olan mahkeme, uygulanacak bir kanun hükmünü Anayasa'ya aykırı görürse iptali için Anayasa Mahkemesine başvurur. Uygulanacak kurallar, davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde ve davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte bulunan kurallardır.

3. İtiraz konusu kural, kulüp lisansı ile ilgili kararlar almaya veya 5894 sayılı Kanun, Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) Statüsü, TFF'nin diğer talimat ve düzenlemeleri ile diğer yetkili TFF kurul ve organları tarafından alınacak kararlara ilişkin olarak çıkacak ihtilaflarda karar vermeye münhasıran ilk derece hukuk kurullarının yetkili olduğunu belirtmektedir. TFF'nin 28/7/2015 tarihli "Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı", diğer hususlar yanında, kulüpler ile futbolcular arasında "sözleşmeden doğan futbolla ilgili tüm uyuşmazlıklar"ın Uyuşmazlık Çözüm Kurulu tarafından münhasıran karara bağlanacağını düzenlemektedir.

4. Başvuruya konu uyuşmazlık, lisanslı futbol temsilcisi olan davacı ile bir futbol kulübü arasında imzalanan "futbolcu temsilcisi sözleşmesi"nden doğan alacak iddiasından kaynaklanmaktadır. Davacı sözleşme çerçevesinde ücretinin ödenmediği gerekçesiyle başlattığı icra takibine yapılan itiraz üzerine itirazın iptali davası açmıştır.

5. İptali istenen kural, "TFF'nin diğer talimat"larına "ilişkin olarak çıkacak ihtilaflarda karar vermeye münhasıran yetkili" merciin ilk derece hukuk kurulları olduğunu düzenlemektedir. Somut başvuruda ise TFF'nin talimatına ilişkin bir ihtilaftan ziyade, futbolcu menajeri ile spor kulübü arasında yapılan sözleşmeden kaynaklanan bir ihtilaf söz konusudur.

6. Diğer yandan zorunlu tahkim yetkisinin "spor faaliyetlerinin yönetimine ve disiplinine" ilişkin kararla sınırlı olduğu, bunun dışında sporla ilgili kişilerin kendi aralarında imzaladıkları sözleşmelerden kaynaklanan uyuşmazlıkların kapsam dışında olduğu açıktır. Nitekim zorunlu tahkimi düzenleyen Anayasa'nın 59. maddesinin gerekçesine göre "*spor kulüpleri ile sporcu, teknik adam ve sporla ilgili diğer kişiler arasındaki alacak haklarına dair uyuşmazlıklar yetki ve göreve ilişkin genel hükümler çerçevesinde adli yargı yerlerinde görülecektir. Böylece, sporla ilgili hizmet, vekalet veya benzeri diğer sözleşmelerden kaynaklanan ifa, ifa etmeme, fesih ve tazminat gibi uyuşmazlıklar ile diğer alacak hakları, genel hükümlere tabi olacaktır*". Aynı şekilde Anayasa Komisyonu Raporuna göre de "*kulüp, sporcu, teknik adam, sağlık personeli, menajer ve maç organizatörü gibi sporla ilgili kişilerin kendi aralarında imzaladıkları transfer, geçici transfer, menajerlik, hizmet, vekalet ve maç organizatörlüğü gibi tüm sözleşmelerden kaynaklanan alacak iddia ve talepleri ile mali haklar, sporun yönetilmesi ve disiplinine ilişkin olmadığından bu kapsam dışındadır*".

7. Bu açıklamalardan da anlaşılacağı üzere somut başvuruya konu bir futbol menajeri ile futbol kulübü arasında imzalanan sözleşmeden kaynaklanan uyuşmazlığın zorunlu tahkimin,

dolayısıyla iptali istenen kuralın kapsamı dışında kaldığı açıktır. Uyuşmazlığın genel hükümlere göre adli yargı yerlerinde görülmesi gerekirdi.

8. Açıklanan gerekçelerle, iptali istenen 5894 sayılı Kanun'un 5. maddesinin (2) numaralı fıkrası bakılmakta olan davada uygulanacak kural olmadığından itirazın mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir. Bu nedenle çoğunluğun işin esasının incelenmesine yönelik kararına katılmıyoruz.

Başkan	Başkanvekili	Başkanvekili
Zühtü ARSLAN	Burhan ÜSTÜN	Engin YILDIRIM

Üye	Üye	Üye
Nuri NECİPOĞLU	Rıdvan GÜLEÇ	Yusuf Şevki HAKYEMEZ

KARŞI OY

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 18. Hukuk Dairesi tarafından itiraz yoluyla 5.5.2009 tarihli ve 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 5. maddesinin (2) numaralı fıkrasının, Anayasa'nın 9., 10., 11., 36., 59., ve 142. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi talebine Anayasa Mahkemesi Genel Kurulu'nun çoğunluğu tarafından ilgili kuralın Anayasa'nın 36. ve 59. maddelerine aykırılığı tespit edilerek iptali yönünde hüküm kurulmuştur.

Çoğunluk tarafından kuralın Anayasa'ya aykırılığı aşağıdaki temel gerekçelere dayandırılmaktadır.

“İlk derece hukuk kurullarının görev ve yetkilerinin genel çerçevesini çizen ve vereceği kararlarda bu kurulların münhasıran yetkili olduğunu düzenleyen itiraz konusu kural, ilk derece hukuk kurulları tarafından verilen kararlara karşı yargı yoluna başvurulamayacağını düzenleyen 5894 sayılı Kanun'un 5. Maddesinin (3) numaralı fıkrasının ikinci cümlesi ile birlikte değerlendirildiğinde itiraz konusu kuralda geçen “münhasıran” ibaresinin, ilk derece hukuk kurullarının bakacağı ihtilaflarda başvurulabilecek tek yetkili merci olduğunu ve bu kurulun görev ve yetkisinde bulunan konularda tahkim dışında başka bir hukuki yola başvurulamayacağını ifade ettiği görülmektedir.

İlk derece hukuk kurullarının görev ve yetkisine giren ihtilafların kaynağı olarak kuralda belirtilen düzenleme ve kararlardan (bu Kanun, TFF Statüsü, TFF'nin diğer talimat ve düzenlemeleri ile diğer yetkili TFF kurul ve organları tarafından alınacak kararlar) "bu kanun" haricinde tamamı Türkiye Futbol Federasyonunun yetkili organlarınca alınan kararlar kapsamındadır. Kural, görev ve yetkinin çerçevesini çizirken bu kararlar ya da bu kararlara ilişkin olarak çıkacak ihtilaflar bakımından herhangi bir konu sınırlaması getirmemiştir. Dolayısıyla ilk derece hukuk kurullarının görev ve yetkisi Kanun'a ve TFF'nin tüm kararlarına ilişkin her türlü ihtilafları kapsamaktadır. Bu görev ve yetkinin "münhasıran" olması nedeniyle de ihtilafların çözümü için gidilebilecek tek yol tahkim olup yargı yoluna başvurulması mümkün değildir.

Bir başka anlatımla, Anayasa'nın 59. maddesinin üçüncü fıkrası spor federasyonu kararlarının yalnızca "spor faaliyetlerinin yönetimine ve disiplinine" ilişkin olanları yönünden zorunlu tahkim yolunu öngörmüş ve yargı yolunu kapatmışken itiraz konusu kural, 5894 sayılı Kanun'a ve bir spor federasyonu olan TFF'nin herhangi bir sınırlama olmaksızın tüm kararlarına ilişkin olarak çıkacak ihtilafların çözümünü münhasıran ilk derece hukuk kurullarına bırakmaktadır.

Bu bakımdan ilk derece hukuk kurullarını, görev ve yetkisinde bulunan ihtilaflarda münhasıran yetkili kılmak suretiyle TFF kararlarının tümüne ilişkin uyuşmazlıklara karşı yalnızca tahkime başvurulabileceğini öngören itiraz konusu kural, spor federasyonlarının kararlarının sadece sınırlı bir kısmı yönünden tahkimi öngörüp yargı yolunu kapatan, geriye kalan kararlara ilişkin ise herhangi bir sınırlama öngörmeyen Anayasa'nın 59. maddesinin üçüncü fıkrası ile bağdaşmamaktadır.

Anayasa'nın 59. maddesinin üçüncü fıkrasında yargı denetimine kapatılmadığı halde bu hükmün kapsamını aşacak şekilde TFF'nin alacağı her türlü karara ilişkin çıkacak ihtilaflarda ilk derece hukuk kurullarını münhasıran yetkili kılmak suretiyle yargı yoluna başvurulmasını engelleyen itiraz konusu kural hak arama özgürlüğüne de açık bir müdahale niteliğindedir."

Tespitinin ardından kuralın Anayasa'nın 36. ve 59. maddelerine aykırı olduğu gerekçesiyle iptaline karar verilmiştir.

Verilen bu iptal kararına aşağıdaki gerekçelerle katılmamaktayım.

5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri hakkında Kanun'un 5. Maddesinin genel gerekçesinde;

"Spor mevzuatı genel hukuk ilkelerine uygun olarak bütün ülkelerin iç hukuklarına etki edecek biçimde uluslararası niteliktedir. Uluslararası spor örgütlerine üye olan ülkeler bu kuruluşların benimsediği ilkelere ve talimatlara uyacaklarının kabul etmişlerdir.

Ülkemizde profesyonel futbol faaliyetleri 3813 sayılı Kanun uyarınca kurulmuş Türkiye Futbol Federasyonu tarafından yürütülmektedir.

Futbol yönetiminin tamamen özerk bir yapıya kavuşması ve kendi organları tarafından yönetilmesi benimsenmiştir.

Bu doğrultuda geçmişte birçok düzenleme yapılmıştır. Son olarak Tasarı ile yeni bir çerçeve kanun hazırlanarak futbolun yönetimi uluslararası kurallara göre hazırlanan ana statüye bırakılmıştır.”

İfadesi yer almaktadır.

Genel gerekçe ile ortaya konan yaklaşım spor alanında ve özellikle futbolda uyuşmazlıklarının çözüm yerinin uluslararası hukuk düzenlemelerine de uygun olarak tahkim kurulu ve bu kurulun ilk derece hukuk kurulları ve tahkim kurulu derecelendirmesi kapsamında ele alınıp çözüme kavuşturulmasını öngörmektedir.

Ancak tahkim kurulunun kararlarına karşı yargı yolunun mevcut olmaması üzerine;

“Anayasa Mahkemesi’nin 6.1.2011 tarihli ve E.2010/61 K.2011/7 sayılı kararında;

“...yasa koyucu, taraflara görevli ve yetkili mahkemeye başvurmadan önce aralarındaki uyuşmazlığı kısa sürede çözmek üzere tahkim kuruluna başvurma yükümlülüğü getirebilir ise de, bu kurulun kesin ve nihai kararlarına karşı yargı yoluna başvurulamaması Anayasa’nın 36. Maddesinde güvence altına alınan hak arama ve özgürlüğü alanına yapılmış açık bir müdahale niteliğinde olup, hak arama özgürlüğü ile bağdaşmaz.

Açıklanan nedenlerle, kuralın ‘...ve bu kararlar aleyhine yargı yoluna başvurulamaz’ bölümü Anayasa’nın 9. ve 36. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.” demek suretiyle kuralın iptaline hükmetmiştir.

Bu karardan sonra Anayasa Mahkemesi kararının gerekçelerini anayasal düzeyde karşılamak ve bu alanda yapılacak düzenlemelerin benzer şekilde iptal kararına konu olmasını önlemek amacıyla Anayasa’nın 59. maddesine 17.3.2011 tarihli ve 6214 sayılı Kanun ile üçüncü fıkra eklenmiştir. Bu fıkra göre, spor federasyonlarının spor faaliyetlerinin yönetimine ve disipline ilişkin kararlarına karşı ancak zorunlu tahkim yoluna başvurulabileceği ve tahkim kurulu kararlarının kesin olup bu kararlara karşı hiçbir yargı merciine başvurulamayacağı kabul edilmiştir.

Anayasa’nın 59. maddesinde yapılan düzenleme karşısında Anayasa Mahkemesinin 2011 tarihli yukarıda zikredilen kararında ortaya koyduğu gerekçeler temelsiz kalmıştır.

Mahkememiz çoğunluğu tarafından itiraz yoluyla iptali istenen kuralın Anayasa’ya aykırılığına ilişkin ortaya konan gerekçeler ile 6.1.2011 tarihli ve E.2010/61 K.2011/7 sayılı kararın gerekçeleri aynı temele oturmaktadır.

Oysa ki, 2011 tarihli Anayasa Mahkemesi Kararı’nın ardından anayasa koyucu derhal bir düzenleme yaparak tahkime ilişkin yasal düzenlemelerin Anayasa’ya aykırılık sorununu ortadan kaldırmıştır.

2011 yılında Anayasa Madde 59’a eklenen ve spor faaliyetlerinin yönetim ve disiplinine ilişkin tahkim yolunu öngören ve bu kurul tarafından verilen kararlara karşı yargı yolunu kapatan düzenleme karşısında iptali istenen yasa hükmünün Anayasa’ya aykırılığı bulunmamaktadır.

Esas Sayısı : 2017/136

Karar Sayısı : 2018/7

Çoğunluğun iptal kararına yukarıda açıklanan gerekçeler ışığında katılmam mümkün olmamıştır.

Üye

Rıdvan GÜLEÇ